

KANTAR

**Kopiering av
opphavsrettslig beskyttet
innhold: Litterære tekster
og visuelle verk 2019**

KANTAR

Kirkegata 20, Postboks 240 Sentrum, N-0103 Oslo
t +47 911 11 600 f +47 23 29 16 01
e info@kantarc.no www.kantarc.no
Org nr NO 890 660 002 MVA

Innhold

Nøkkeltall	3
Om målingen	4
1. Hovedtall litterære tekster	6
1.1. Totalt volum, tekstsider kopiert	6
1.2. Antall tekstsider kopiert per kopieringskilde/-metode	7
1.3. Fratrekk av kopier utenfor EØS	8
2. Hovedtall visuelle verk	9
2.1. Totalt volum, kopier av visuelle verk	9
2.2. Antall kopier av visuelle verk per kopieringskilde/-metode	10
2.3. Fratrekk av kopier utenfor EØS	11

Nøkkeltall

- Totalt antall ukentlige kompensasjonsberettigede tekstsider kopiert av litterære tekster estimeres til 8,75 millioner,
- Totalt antall ukentlige kompensasjonsberettigede kopier av visuelle verk estimeres til 10 millioner
- Faglitterære tekster er den teksttypen som genererer flest kopierte tekstsider. Like over en fjerdedel av tekstkopiene som meldes inn er fagtekster. Dette utgjør ca. 2,4 millioner ukentlige tekstsider kopiert.
- Fotografier er den type visuelt verk som blir kopiert klart mest. 62 prosent av det totale antallet kopierte visuelle verk er fotografier. Dette utgjør ca. 6,6 millioner ukentlige kopier.
- «Fotografering eller å ta skjermbilde» er den kopieringsmetoden som flest i befolkningen bruker til å kopiere både litterære tekster og visuelle verk.

Om målingen

I forbindelse med at den nye åndsverkloven trådte i kraft 1. juli 2018, skal også selvstendige visuelle verk og litterære tekster inkluderes i undersøkelsen «Kopiering av opphavsrettslig beskyttet innhold» som gjennomføres årlig.

Denne undersøkelsen er gjennomført i samme survey (med samme feltperiode) som måler kopiering av audio- og audiovisuelle verkstyper. Siden visuelle verk og litterære tekster avviker fra de audio-/audiovisuelle verkstypene velger vi å rapportere målingen i en egen selvstendig rapport.

Det ble i oktober/november 2018 gjennomført en nullpunktsmåling som – i tillegg til å teste metode - kartla omfang av kopiering. Etter evaluering av denne ble det gjort en rekke endringer. De viktigste endringene var å presisere tydeligere for respondent at det kun er privatkopiering som skal registreres, og gå over til å be respondentene anslå kopieringen på ukesbasis.

Formålet med undersøkelsen er å kartlegge i hvilket omfang det kopieres 1) **litterære tekster** som journalistikk, fagstoff, skjønnlitterært, sang, kart og reiseguides, biografier, oppslagsbøker osv. og 2) **visuelle verk** som fotografi, tegneserie, tegninger/illustrasjoner, maleri eller skulptur, kunsthåndverk eller design osv.

Antall kopier av litterære tekster tar utgangspunkt i «antall tekstsider kopiert». I forbindelse med tekster som er kopiert fra internett, hvor teksten ikke deles naturlig inn i sider, bes respondentene om å anslå hvor mange sider teksten de kopierer utgjør. Antall kopier av visuelle verk tar utgangspunkt i «antall bilder kopiert».

Undersøkelsen vil fokusere særlig på omfanget av kompensasjonsberettiget kopiering.

Det spørres konsekvent om kopiering til privat bruk.

Kopieringen estimeres primært for hele befolkningen, uten ytterligere nedbryting på målgrupper. Estimaten blir konsekvent rapportert for «siste syv dager». For eventuelt å få estimerer på total kopiering gjennom hele året, må estimatene ganges med 52.

Feltperioder: *Feltperiode 1* varte fra 20. oktober til og med 5. november 2019. *Feltperiode 2* varte fra 23. februar til 12. mars 2020. Undersøkelsen er altså gjennomført i to ganger to såkalte gjennomsnittsuker, hvor det ikke er nasjonale ferier eller spesielle hendelser som kunne gjort at periodene ikke kunne regnes som gjennomsnittlige.

Grunnen til at en av feltperiodene i datainnsamlingen er plassert i 2020 er for å kompensere for at runden våren 2019 viste seg å ha enkelte metodiske problematiske sider som gjorde at det knyttet seg usikkerhet til enkelte resultater.

Antall intervju: 3078 intervju totalt.

Datainnsamlingsmetode: Webintervju. Undersøkelsen er gjennomført på Kantar sitt panel, Gallup-panelet. Et viktig aspekt i forhold til å benytte panelutvalg i denne undersøkelsen er at Gallup-panelet består av tilfeldig rekrutterte medlemmer, enten via egne rekrutteringsundersøkelser, eller som tillegg til andre befolkningsrepresentative kartlegginger. Panelet er ISO-sertifisert.

Målgruppe/Utvalg: Utvalget er trukket proporsjonalt med befolkningen på kjønn, alder og geografi, 16 år +.

Feilmarginer: Estimatenes presisjon avhenger av utvalgsfordelingen og det antall respondenter som ligger til grunn for beregningen. Et utvalg på 3000 respondenter er beheftet med statistiske usikkerhetsmarginer i størrelsesorden +/- 1,0 - 2,3 prosentpoeng, avhengig av hvor nærme resultatet ligger 100 eller null prosent.

Vekting: Dataene er vektet med en standard befolkningsvekt for kjønn, alder og geografi. 1 prosent tilsvarer omtrent 43 200 personer i alderen 16 år+ i Norge.

Kompensasjonsberettigelse: Når man beregner andelen kompensasjonsberettigede kopier, skal kopier med opphav utenfor EØS trekkes fra. EØS-andel beregnes gjennom spørsmål til respondentene om opphav til siste foretatte kopi.

Hovedgrupper av kopieringskilder/-metoder

I rapporten opererer vi gjennomgående med et skille mellom fire hovedgrupper av kopieringskilder/-metoder:

- Utskrift/skanning/fotokopiering
- Nedlastning fra internett
- Avfotografering eller ta skjermbilde
- Overføring av tekst/bilde/synkronisering

Ulovlige kopier

Vi har stilt spørsmål om ulovlig kopiering i undersøkelsen. Det er svært få som svarer at de har kopiert ulovlig. Det er også vanskelig for respondentene å definere hva som er en ulovlig kopi av tekst og bilde. Vi velger derfor å se bort fra ulovlig kopiering av tekst og bilde.

Spørreskjema/metode

I spørreskjema spør vi først om når respondenten sist benyttet noen av de fire kopieringskildene/-metodene (nevnt over) til å kopiere tekst/bilde. De som har gjort dette «siste 7 dager» følges opp med hvilken type tekst/bilde dette var. Videre skal respondent registrere antall tekstsider/bilder som er kopiert per type. Til slutt får respondent spørsmål om fra hvilket geografisk område «den sist kopierte teksten/bildet» hadde sitt opphav.

Estimeringene tar utgangspunkt i antallet som meldes inn er kopiert «siste 7 dager».

Rapporten er skrevet av seniorkonsulent ved Kantar, Salve Nergården Jortveit. Alle estimeringene knyttet til verkstypene, beregninger av feilmarginer, usikkerhetsanalyse og konfidensintervall er foretatt av Anders Wiesner og Gordana Stojmenovic ved Kantar. Kontaktperson i Norwaco er Frants Mohr.

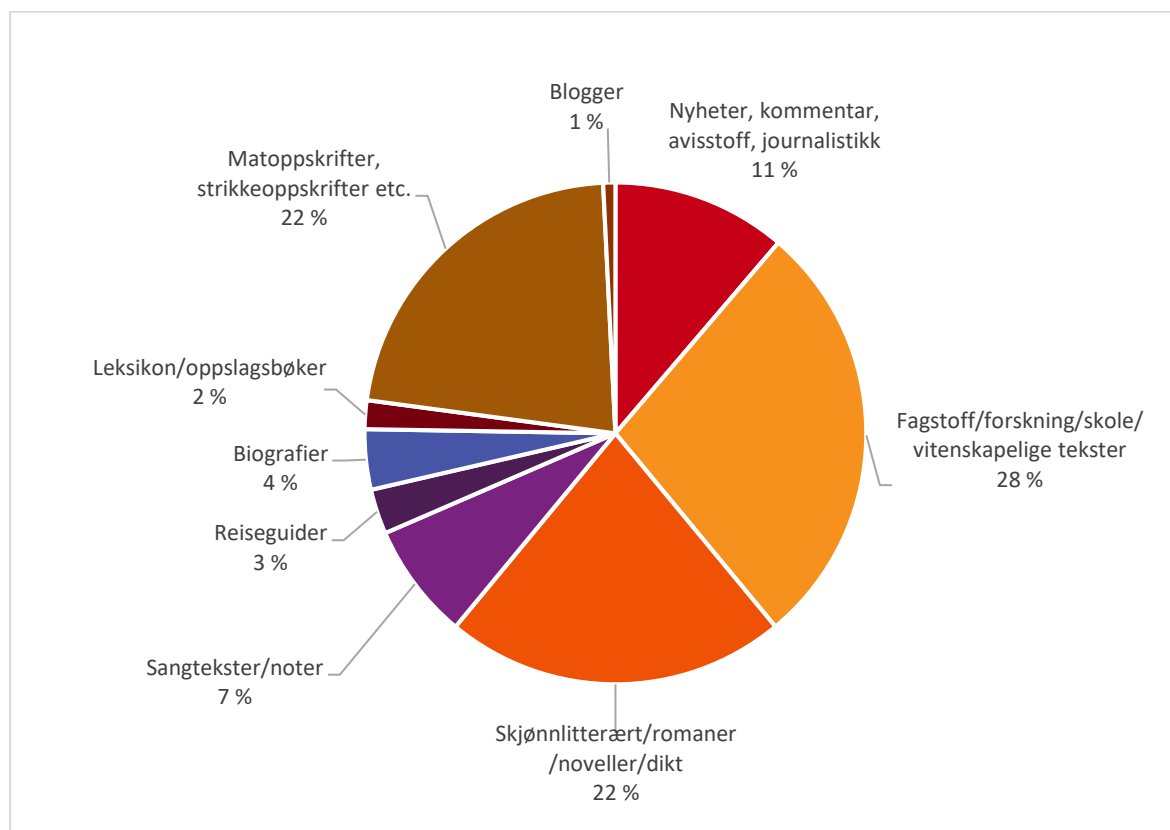
1. Hovedtall litterære tekster

I det følgende kapittelet vil vi redegjøre for *totalt antall kompensasjonsberettigede tekstsider kopiert av litterære tekster*.

1.1. Totalt volum, tekstsider kopiert

Det totale antallet ukentlige kompensasjonsberettigede tekstsider estimeres til omtrent 8,75 millioner. Fordelingen mellom de ulike teksttypene er som følger:

Totalt volum, ukentlige kompensasjonsberettigede kopier av litterære tekster.

Vi ser at faglitterære tekster er den teksttypen som genererer flest kopierte tekstsider. Over én fjerdedel av kopiene knyttes til fagtekster. Oppskrifter (mat, strikking) utgjør sammen med skjønnlitterære tekster en vesentlig andel av de teksttyper som blir kopiert. Begge med 22 prosent av total. Journalistiske tekster utgjør 11 prosent av totalen. Sangtekster/noter, reiseguider, leksikon/oppslag og blogger utgjør samlet rundt 17 prosent av totalen.

I tillegg til teksttypene over, har respondentene mulighet til å registrere «andre typer tekster». Disse utgjør samlet omtrent 5 prosent av det totalen. Her finner vi referanser til dikt, sitater, kryssord, og en del «praktiske tekster» som faktura, retningslinjer, saksdokumenter, billetter, trening etc. Kopiene er ikke kompensasjonsberettiget og trekkes ut av beregningen.

8,75 millioner tekstsider kopiert, utgjør i gjennomsnitt 2 tekstsidedekopier per person per uke i befolkningen (16 år +). Kopianallet fordeler seg som følger på de ulike teksttypene:

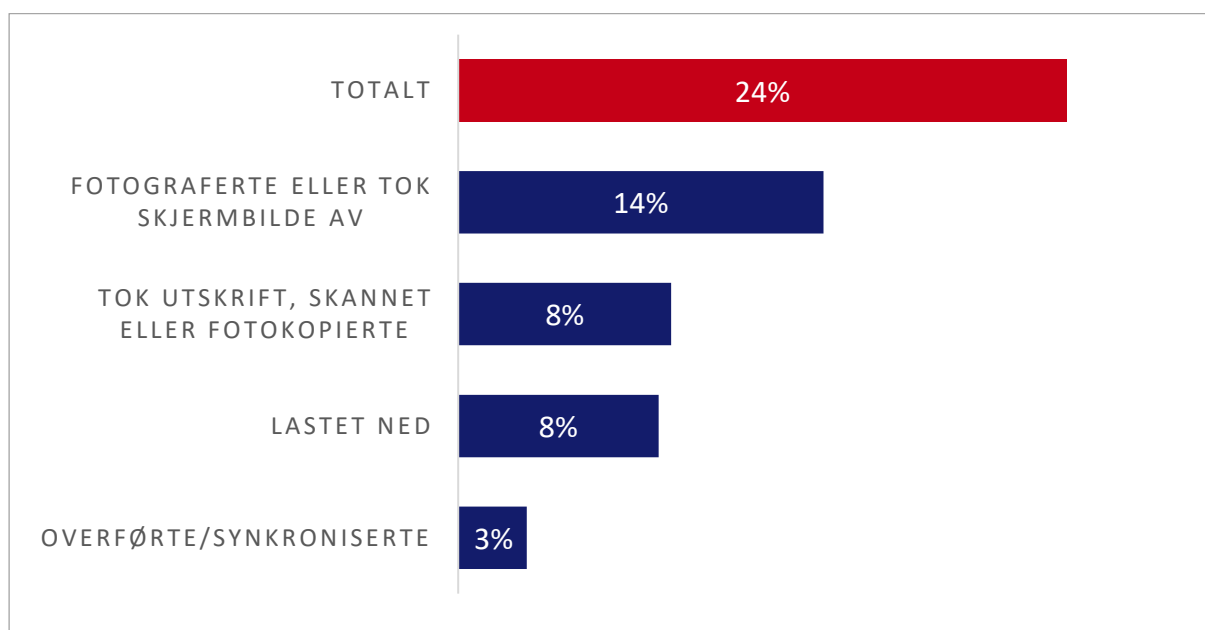
Totalt volum, estimerte ukentlige tekstsidedkopier per teksttype

Journalistiske tekster	983 984
Faglitterære tekster	2 424 469
Skjønnlitterære tekster	1 923 591
Sangtekster/noter	655 151
Reiseguides	252 990
Biografier	339 341
Leksikon/oppslagsbøker	161 663
Oppskrifter (mat, strikking)	1 931 526
Blogger	30 920
Totalt	8 741 234

1.2. Antall tekstsider kopiert per kopieringskilde/-metode

Når vi ser på hvilken kopieringsmetode som er mest vanlig, ser vi at det er 24 prosent av befolkningen som kopierer litterære tekster ukentlig. Vi ser også at det mest vanlige metoden for å kopiere tekster er å «fotografere eller ta skjermbilde» av tekst. 14 prosent av befolkningen svarer at de gjør private kopier av «tekst» ukentlig. 8 prosent svarer at de har «tatt utskrift, skannet eller fotokopiert», samme andel som har lastet ned tekst fra internett. 3 prosent har overført eller synkronisert tekst fra en digital enhet til en annen.

Andel av befolkningen som har kopiert tekst siste 7 dager, fordelt på kopieringsmetoder

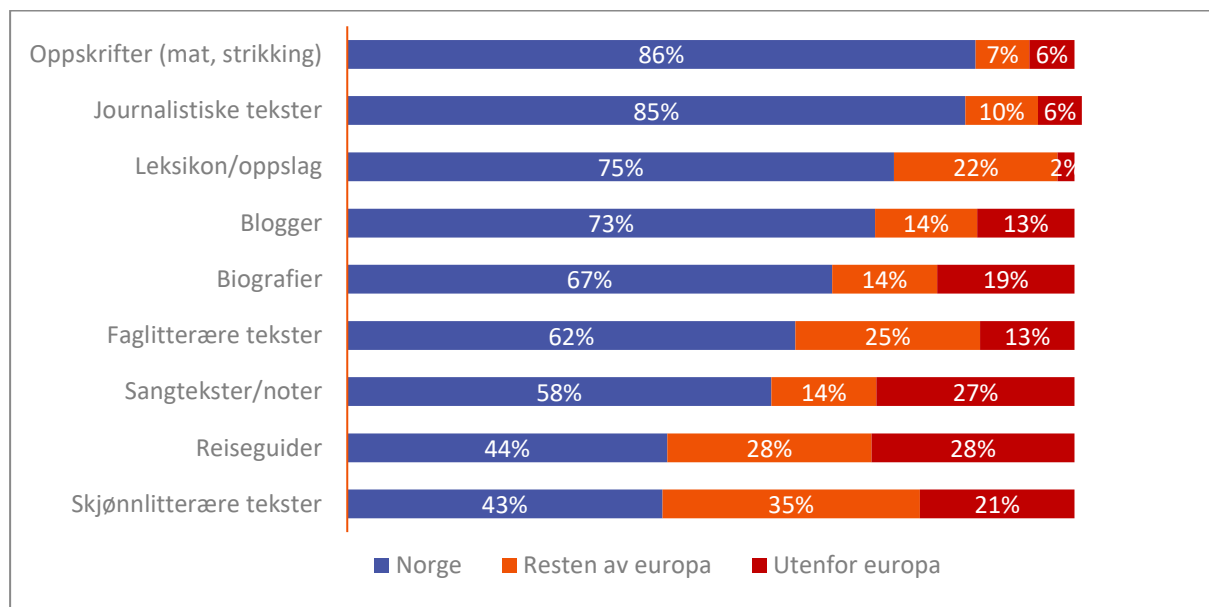

1.3. Fratrekk av kopier utenfor EØS

Tekstsidekopier av litterære tekster som har sitt opphav utenfor EØS, skal trekkes fra den kompensasjonsberettigede andelen. I tillegg skal den forholdsmessige andelen av «vet ikke» trekkes fra.

Samtlige teksttyper har en EØS-andel på over 70 prosent. Den høyeste EØS-andelen har leksikon/oppslagsbøker med 98 prosent. Den laveste EØS-andelen er på reiseguides og sangtekster/noter.

Regionsfordeling på opphav til siste kopi av litterære tekster (Norge + resten av Europa utgjør EØS-andelen)

Når vi ser på hvordan kopieringen av de ulike teksttypene fordeler seg per region, ser vi at oppskrifter og journalistiske tekster har den klart høyeste andelen som oppgir Norge som opphavsland til den siste kopien. For reiseguides og skjønnlitterære tekster er andelen under 50 prosent

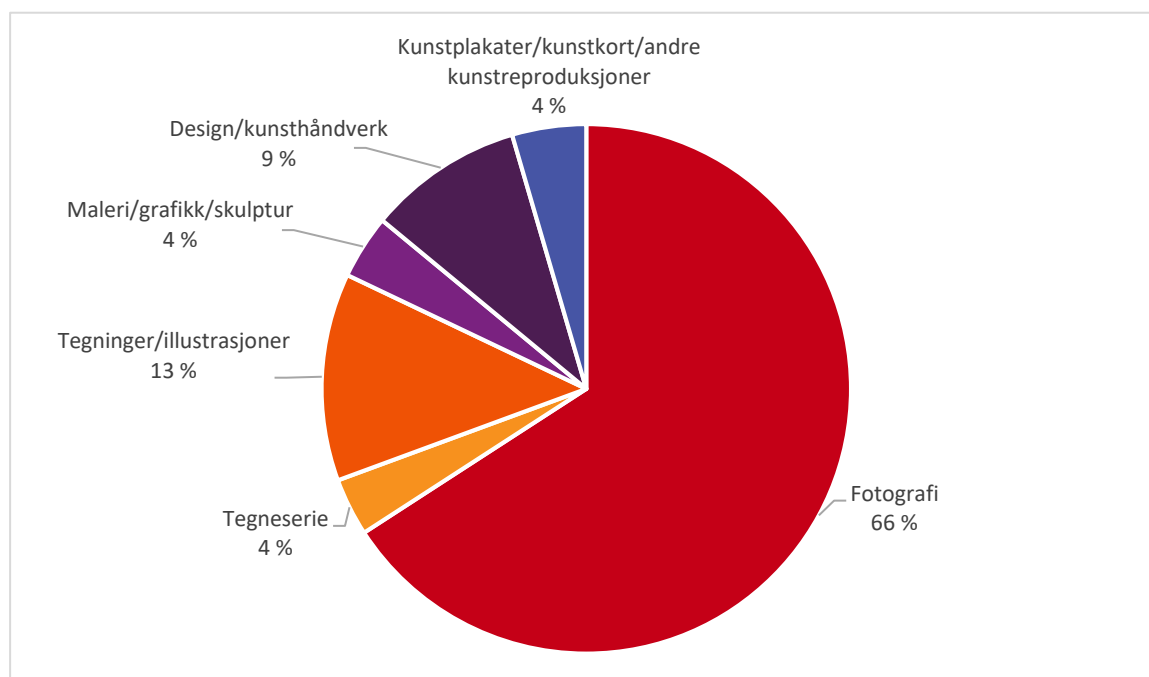
2. Hovedtall visuelle verk

I det følgende kapittelet vil vi redegjøre for *totalt antall kompensasjonsberettigede kopier av visuelle verk*.

2.1. Totalt volum, kopier av visuelle verk

Det totale antallet ukentlige kopier av visuelle verk estimeres til 10 millioner. Fordelingen mellom de ulike typene visuelle verk er som følger:

Totalt volum, ukentlige kompensasjonsberettigede kopier av visuelle verk.

Vi ser at fotografier er den type visuelt verk som blir kopiert klart mest. 66 prosent av det totale antallet kopierte visuelle verk er fotografier. Dette utgjør ca. 6,6 millioner ukentlige kopier.

Tegninger/illustrasjoner er den nest mest kopierte visuelle verkstypen. Estimert rundt 1,3 millioner ukentlige kopier. Dette utgjør omtrent 13 prosent av det totale antallet. Ellers utgjør kopiering av maleri/grafikk/skulptur, design/kunsthåndverk, tegneserier, kunstplakater/-kort og andre kunstreproduksjoner omtrent 20 prosent av de totale kopiene.

Andre typer bilder utgjør 6 prosent av det totale antallet visuelle verkstyper. Når vi ser på hva som ligger i kategorien «andre typer bilder», er det særlig referanser til såkalte «memes», morsomme bilder eller bildeserier som verserer i sosiale medier. Kopiene er ikke kompensasjonsberettiget og trekkes ut av beregningen.

10 millioner visuelle verk kopiert, utgjør i gjennomsnitt 2,3 kopier av visuelle verk per person i befolkningen (16 år +) per uke. Kopiantallet fordeler seg som følger på de ulike typene:

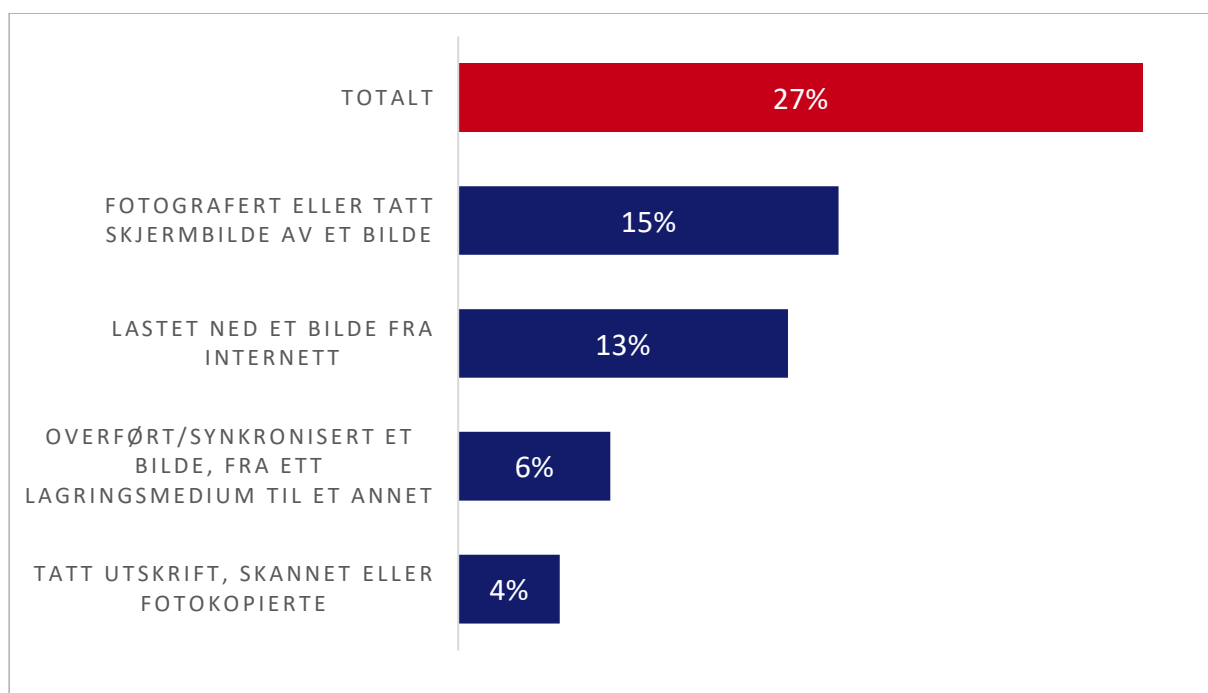
Totalt volum, estimerte ukentlige kopier per visuelle verkstyper

Fotografi	6 579 353
Tegneserie	352 641
Tegninger/illustrasjoner	1 267 673
Maleri/grafikk/skulptur	391 004
Design/kunsthåndverk	948 004
Kunstplakater/kunstkort/andre kunstproduksjoner	451 833
Totalt	9 990 508

2.2. Antall kopier av visuelle verk per kopieringskilde/-metode

Når vi ser på hvilken kopieringskilde/-metode som er mest vanlig, ser vi at det er 27 prosent av befolkningen som kopierer visuelle verk ukentlig. Vi ser også at det mest vanlige metoden for å kopiere visuelle verk er å «fotografere eller ta skjermbilde». 15 prosent av befolkningen svarer at de gjør dette ukentlig. 13 prosent svarer at de har lastet ned visuelle verk fra internett, 6 prosent har overført eller synkronisert visuelle verk fra en digital enhet til en annen. 4 prosent har «tatt utskrift, skannet eller fotokopiert».

Andel av befolkningen som har kopiert visuelle verk siste 7 dager, fordelt på kopieringskilder/-metoder

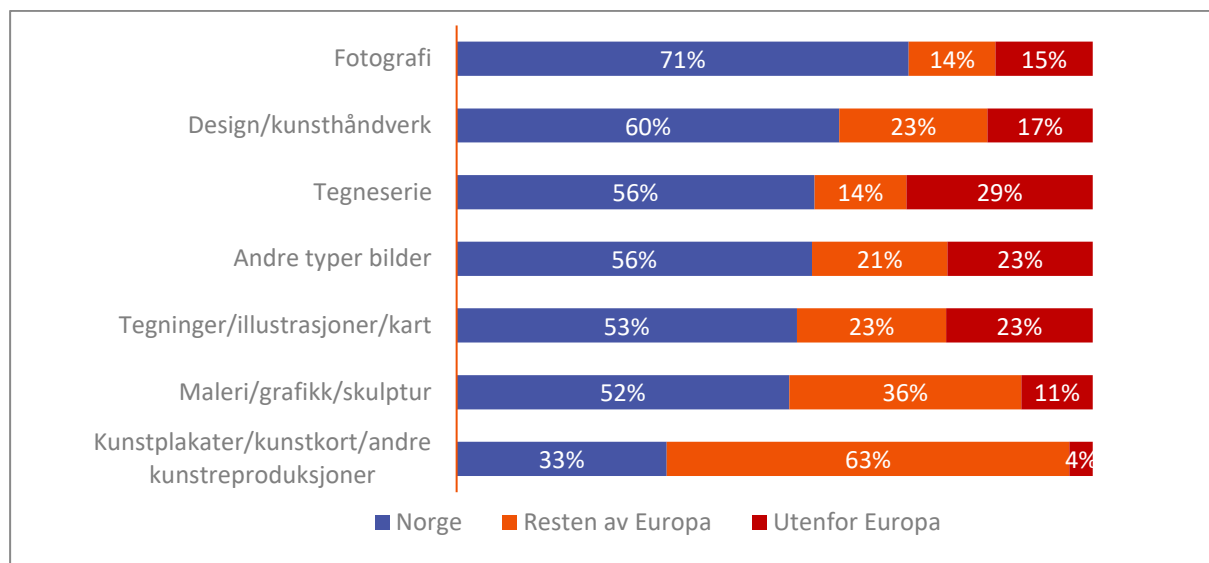

2.3 Fratreck av kopier utenfor EØS

Kopier av visuelle verk som har sitt opphav utenfor EØS, skal trekkes fra den kompensasjonsberettigede andelen. I tillegg skal den forholdsmessige andelen av «vet ikke» trekkes fra.

Samtlige typer av visuelle verk har en EØS-andel på over 70 prosent. Den høyeste EØS-andelen har kunstplakater/kunstkort/andre kunstreproduksjoner med 96 prosent. Den laveste EØS-andelen er på tegneserier.

Regionsfordeling på opphav til siste kopi av visuelle verk (Norge + resten av Europa utgjør EØS-andelen)

Når vi ser på hvordan kopieringen av de ulike typene visuelle verk fordeler seg per region, ser vi at fotografi er verkstypen med klart høyeste andel som oppgir Norge som opphavsland til den siste kopien. Kun for kunstplakater/kunstkort/andre kunstreproduksjoner er andelen under 50 prosent